

Інформація про здійснення Національним банком України державної регуляторної діяльності у 2020 році

Національний банк України у 2020 році здійснював державну регуляторну діяльність відповідно до вимог Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”, Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта Національного банку України та Методики відстеження результативності регуляторного акта Національного банку України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 14 квітня 2004 року № 471 (зі змінами).

Упродовж 2020 року державна регуляторна діяльність Національного банку України спрямовувалася на підготовку, прийняття та відстеження результативності регуляторних актів.

Під час здійснення державної регуляторної політики Національний банк України дотримується принципів доцільності, адекватності, ефективності, збалансованості, передбачуваності, прозорості та врахування громадської думки.

Регуляторна діяльність Національного банку України у 2020 році здійснювалася відповідно до Плану підготовки проєктів регуляторних актів Національного банку України на 2020 рік, затвердженого наказом Національного банку України від 05 грудня 2019 року № 732 - но (зі змінами) (далі – План).

Згідно Плану Національний банк України запланував на 2020 рік розроблення 25 проєктів нормативно-правових актів, що відповідають ознакам регуляторного акта, з яких прийнято:

1) постанову Правління Національного банку України від 17 березня 2020 року № 32 “Про затвердження Положення про Систему BankID Національного банку України”;

2) постанову Правління Національного банку України від 24 квітня 2020 року № 56 “Про затвердження Змін до Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті”;

3) постанову Правління Національного банку України від 07 травня 2020 року № 59 “Про затвердження Змін до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні”;

4) постанову Правління Національного банку України від 14 травня 2020 року № 64 “Про затвердження Змін до Інструкції з організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей банків в Україні”;

5) постанову Правління Національного банку України від 25 травня 2020 року № 66 “Про затвердження Змін до Положення про ліцензування банків”;

6) постанову Правління Національного банку України від 28 травня 2020 року № 68 “Про затвердження Правил формування та використання QR-коду для здійснення кредитових переказів”;

7) постанову Правління Національного банку України від 25 червня 2020 року № 88 “Про внесення змін до Положення про Кредитний реєстр Національного банку України”;

8) постанову Правління Національного банку України від 15 липня 2020 року № 102 “Про затвердження Порядку відкриття і закриття рахунків виборчих фондів”;

9) постанову Правління Національного банку України від 03 вересня 2020 року № 129 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”;

10) постанову Правління Національного банку України від 19 жовтня 2020 року № 143 “Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 12 лютого 2013 року № 42”;

11) постанову Правління Національного банку України від 08 грудня 2020 року № 155 “Про внесення змін до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні”;

12) постанову Правління Національного банку України від 11 грудня 2020 року № 157 “Про затвердження Положення про встановлення критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від здійснення діяльності учасниками ринку небанківських фінансових послуг, їх суспільну важливість, на підставі яких визначається періодичність проведення планових інспекційних перевірок, та порядок їх застосування”;

13) постанову Правління Національного банку України від 28 грудня 2020 року № 169 “Про затвердження Положення про здійснення Національним банком України безвиїзного нагляду на ринках фінансових послуг”.

Крім того, у звітному році прийнято чотири постанови, прийняття яких було заплановано у 2019 році:

1) постанову Правління Національного банку України від 01 липня 2020 року № 92 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”;

2) постанову Правління Національного банку України від 07 липня 2020 року № 95 “Про затвердження Змін до Інструкції про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті та визнання такою, що втратила чинність, постанови Правління Національного банку від 18 вересня 2014 року № 585”;

3) постанову Правління Національного банку України від 09 липня 2020 року № 99 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”;

4) постанову Правління Національного банку України від 11 вересня 2020 року № 133 “Про затвердження Змін до Положення про електронні гроші в Україні”.

Прийняття вищезазначених регуляторних актів було здійснено з метою досягнення таких цілей:

1) вдосконалення функціонування Системи BankID Національного банку України;

2) удосконалення вимог до організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей банків в Україні;

3) забезпечення проведення виборчого процесу шляхом визначення порядку відкриття і закриття рахунків виборчих фондів клієнтів відповідно до вимог Виборчого кодексу України;

4) запровадження єдиних засад використання QR-коду учасниками розрахунків для здійснення кредитових переказів;

5) врегулювання питання приймання готівки для подальшого її переказу;

6) визначення порядку проведення інспекційних перевірок діяльності учасників ринків небанківських фінансових послуг, їх афілійованих та споріднених осіб;

7) встановлення критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від здійснення діяльності учасниками ринку небанківських фінансових послуг, їх суспільну важливість, на підставі яких визначається періодичність проведення планових інспекційних перевірок, та порядок їх застосування;

8) приведення порядку ведення суб'єктами господарювання касових операцій у національній валюті в Україні у відповідність до вимог законодавства;

9) врегулювання питання електронного документообігу інкасових доручень (розпоряджень) та можливість сплати податковим агентом утриманого податку на доходи фізичних осіб із суми доходу на єдиний рахунок Державної податкової служби України;

10) встановлення порядку відкриття та закриття рахунків інвесторів – юридичних осіб-резидентів (операторів) за угодами про розподіл продукції;

11) встановлення особливостей відкриття банками рахунків відокремленим підрозділам іноземної неурядової організації, представництва, філії іноземної благодійної організації;

12) визначення порядку залучення банками вкладів (депозитів) від фізичних осіб-підприємців, юридичних осіб-нерезидентів, представництв юридичних осіб-нерезидентів в Україні, інвесторів (представництв іноземних інвесторів на території України) за угодами про розподіл продукції та здійснення операцій за ними;

13) встановлення порядку випуску та погашення ощадних (депозитних) сертифікатів, номінованих у банківських металах;

14) встановлення вимоги до договорів, які укладаються між банком та клієнтом (вкладником) під час відкриття рахунків, зокрема дозвіл фізичним особам підписувати договори цифровим власноручним підписом;

15) надання права банкам:

не здійснювати повторну ідентифікацію та верифікацію клієнта (його представника) під час відкриття рахунку, якщо ця особа раніше була ідентифікована та верифікована згідно з вимогами законодавства з питань фінансового моніторингу;

відкривати рахунок клієнту, який не має рахунків в цьому банку на підставі поданих клієнтом (представником клієнта) документів під час віддаленого

встановлення ділових відносин з дотриманням вимог, встановлених нормативно-правовим актом Національного банку з питань фінансового моніторингу;

закривати поточні рахунки клієнта за наявності підстав, передбачених законодавством з питань фінансового моніторингу;

закривати підзвітні рахунки клієнта за наявності підстав, передбачених статтею 69 Податкового кодексу України;

випускати ощадні (депозитні) сертифікати у банківських металах;

під час відкриття рахунку фізичній особі, яка провадить незалежну професійну діяльність або фізичній особі, яка має статус особи, яка провадить незалежну професійну діяльність отримувати відомості про взяття цієї особи на облік у контролюючому органі з даних про взяття на облік платників податків, які оприлюднені на офіційному вебсайті Державної податкової служби України;

надання визначення поняттю “пункт надання фінансових послуг” та врегулювання питання передачі небанківськими фінансовими установами та операторами поштового зв’язку своїх повноважень щодо здійснення операцій з приймання готівки для подальшого її переказу іншим небанківським фінансовим установам та операторам поштового зв’язку.

Розроблені та перебувають на погодженні/обговоренні та доопрацюванні (після отримання пропозицій та зауважень громадськості) такі регуляторні акти:

1) проєкт постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг”;

2) проєкт постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про вимоги до структури власності надавачів фінансових послуг” (оприлюднено для громадського обговорення 25.09.2020 на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#));

3) проєкт постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про організацію, проведення та оформлення результатів інспекційних перевірок” (оприлюднено для громадського обговорення 15.07.2020 на сторінці офіційного інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#). Після отримання від громадськості зауважень та пропозицій до проєкту регуляторного акта проєкт було доопрацьовано та повторно оприлюднено 24.11.2020 на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#));

4) проєкт постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про застосування Національним банком України заходів впливу у сфері державного регулювання діяльності на ринках небанківських фінансових послуг” (оприлюднено для громадського обговорення 16.09.2020 на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#));

5) проект постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Правил складання та подання звітності учасниками ринку небанківських фінансових послуг до Національного банку України”;

6) проект постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про обов’язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика” (оприлюднено для громадського обговорення 24.12.2020 на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#));

7) проект постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про порядок подання небанківськими фінансовими установами до Національного банку України аудиторського звіту за результатами обов’язкового аудиту” (оприлюднено для громадського обговорення 28.12.2020 на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#));

8) проект постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про порядок видачі ліцензії на торгівлю валютними цінностями” (оприлюднено для громадського обговорення 11.09.2020 на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#));

9) проект постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про особливості застосування Національним банком України заходу впливу у вигляді відсторонення керівництва від управління фінансовою установою та призначення тимчасової адміністрації” (оприлюднено для громадського обговорення 22.09.2020 на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#));

10) проект постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Правил розрахунку небанківськими фінансовими установами України загальної вартості кредиту для споживача та реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит” (оприлюднено для громадського обговорення 01.10.2020 на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#));

11) проект постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про визначення умов провадження діяльності з надання фінансових послуг, здійснення яких потребує відповідної ліцензії (ліцензійних умов)” (оприлюднено для громадського обговорення 28.12.2020 на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#));

12) проект постанови Правління Національного банку України “Про визнання такими, що втратили чинність, деяких нормативно-правових актів” (оприлюднено для громадського обговорення 29.12.2020 на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#)).

Здійснення Національним банком України державної регуляторної політики у 2020 році включало:

- 1) застосування єдиного підходу до підготовки аналізу регуляторного впливу та до здійснення відстеження результативності регуляторних актів;
- 2) підготовку аналізу регуляторного впливу;
- 3) планування діяльності з підготовки проєктів регуляторних актів;
- 4) оприлюднення проєктів регуляторних актів з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, а також відкриті обговорення за участю представників громадськості з питань, пов'язаних із регуляторною діяльністю;
- 5) відстеження результативності регуляторних актів;
- 6) підготовку звітів про відстеження результативності регуляторних актів та їх оприлюднення;
- 7) перегляд та систематизацію регуляторних актів;
- 8) систематизацію регуляторних актів;
- 9) викладення положень регуляторного акта у спосіб, який є доступним та однозначним для розуміння особами, які повинні впроваджувати або виконувати вимоги цього регуляторного акта;
- 10) оприлюднення інформації про здійснення регуляторної діяльності Національним банком України в 2019 році.

З метою дотримання вимог статті 13 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” та основних принципів регуляторної політики кожен проєкт розробленого в 2020 році регуляторного акта та аналіз його регуляторного впливу були оприлюднені у віджеті “Громадське обговорення” на [сторінці “Регуляторна діяльність Національного банку”](#) офіційного Інтернет-представництва Національного банку України. Саме така робота із суб'єктами господарювання та фізичними особами дає змогу визначити оцінку впливу регуляторного акта та відкоригувати недоліки проєкту регуляторного акта до набрання ним чинності. Пропозиції та зауваження від фізичних і юридичних осіб, їх об'єднань до проєктів регуляторних актів були опрацьовані та в разі визнання їх доцільності враховані в проєктах регуляторних актів.

До розроблених у звітному році проєктів регуляторних актів Національний банк України готував аналіз регуляторного впливу, в якому визначалися проблеми, на врегулювання яких спрямовувалося розроблення регуляторних актів та переваги цих актів у їх вирішенні.

На виконання вимог статті 10 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” Національний банк України у 2020 році здійснював відстеження результативності таких регуляторних актів: *базове відстеження:*

- 1) постанови Правління Національного банку України від 28 грудня 2019 року № 168 “Про затвердження змін до Правил з організації захисту приміщень

банків в Україні”. Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений до 11 січня 2020 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#);

2) постанови Правління Національного банку України від 17 березня 2020 року № 32 “Про затвердження Положення про Систему BankID Національного банку України”. Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 28 травня 2020 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#);

3) постанови Правління Національного банку України від 07 травня 2020 року № 59 “Про затвердження Змін до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні”. Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 19 травня 2020 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#);

4) постанови Правління Національного банку України від 14 травня 2020 року № 64 “Про затвердження Змін до Інструкції з організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей банків в Україні”. Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 20 травня 2020 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#);

5) постанови Правління Національного банку України від 28 травня 2020 року № 68 “Про затвердження Правил формування та використання QR-коду для здійснення кредитових переказів”. Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 15 червня 2020 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#);

6) постанови Правління Національного банку України від 08 грудня 2020 року № 155 “Про внесення змін до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні”. Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 14 грудня 2020 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#);

7) постанови Правління Національного банку України від 11 грудня 2020 року № 157 “Про затвердження Положення про встановлення критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від здійснення діяльності учасниками ринку небанківських фінансових послуг, їх суспільну важливість, на підставі яких визначається періодичність проведення планових інспекційних перевірок, та порядок їх застосування”. Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 14 грудня 2020 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#);

8) постанови Правління Національного банку України від 28 грудня 2020 року № 169 “Про затвердження Положення про здійснення Національним банком України безвиїзного нагляду на ринках небанківських фінансових послуг”. Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта

оприлюднений 30 грудня 2020 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#);

періодичне відстеження:

1) постанови Правління Національного банку України від 06 серпня 2006 року № 320 “Про затвердження Інструкції про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті”. Звіт про періодичне відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 27.01.2020 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#);

2) постанови Правління Національного банку України від 28 липня 2008 №216 “Про затвердження Положення про порядок виконання банками документів на переказ, примусове списання і арешт коштів в іноземних валютах та банківських металів”. Звіт про періодичне відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 05 березня 2020 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#);

3) постанови Правління Національного банку України від 05 листопада 2014 року № 705 “Про затвердження Положення про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням”. Звіт про періодичне відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 23 січня 2020 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#);

4) постанови Правління Національного банку України від 29 грудня 2017 року № 148 “Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні”. Звіт про періодичне відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 15 січня 2021 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#).

З метою реалізації положень статті 56 Закону України “Про Національний банк України” та статті 7 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” наказом Національного банку України від 26 листопада 2020 року № 961 - но затверджено “План підготовки проєктів регуляторних актів Національного банку України на 2021 рік”, який опубліковано на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за [посиланням](#). План містить інформацію про проєкти регуляторних актів, які Національний банк України запланував розробити у 2021 році, обґрунтування необхідності їх прийняття, терміни підготовки, найменування структурних підрозділів Національного банку України, відповідальних за їх підготовку. Інформація, зазначена в плані підготовки проєктів регуляторних актів Національного банку України на 2021 рік, надає можливість суб’єктам господарювання і фізичним особам планувати свою подальшу діяльність, брати участь в обговоренні проєкту регуляторного акта та удосконалити його написання, сприяє захисту їх прав.